

Wyrok z dnia 2 czerwca 1998 r.

II UKN 86/98

Obowiązek sądu wynikający z przepisu art. 5 KPC nie może być rozumiany w ten sposób, iż w braku uprawnień ubezpieczonego do świadczenia objętego zaskarżoną decyzją organu rentowego sąd powinien ustalić, czy ubezpieczony spełnia warunki do innego świadczenia ubezpieczeniowego, o które przed organem rentowym nie występował.

Przewodniczący SSN: Maria Mańkowska, Sędziowie SN: Roman Kuczyński (sprawozdawca), Stefania Szymańska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 2 czerwca 1998 r. sprawy z wniosku Zdzisława M. przeciwko Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego-Oddziałowi Regionalnemu w B. o rolniczą rentę inwalidzką, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku z dnia 14 listopada 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Decyzją z dnia 24 kwietnia 1997 r. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego-Oddział Regionalny w B. odmówiła Zdzisławowi M. przyznania prawa do renty inwalidzkiej rolniczej z uwagi na niestwierdzenie u niego przez Obwodową i Wojewódzką Komisję d/s Inwalidztwa i Zatrudnienia długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bydgoszczy wyrokiem z dnia 24 czerwca 1997 r. oddalił odwołanie wnioskodawcy od powyższej decyzji, opierając się na opinii biegłych sądowych lekarzy specjalistów kardiologa, reumatologa i ortopedy, w świetle której u wnioskodawcy nie stwierdzono długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku, wyrokiem z dnia 14 listopada 1997 r. oddalił apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Wojewódzkiego. Sąd drugiej instancji nie podzielił zarzutów apelacji w przedmiocie sprzeczności ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału stwierdzając, że biegli lekarze byli specjalistami odpowiednimi do schorzeń wnioskodawcy i dysponowali dokumentacją lekarską, wykazali na czym polega brak długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym przy rozpoznanych schorzeniach i ich nasileniu, natomiast ocena tej opinii i zarzuty stawiane zaskarżonemu orzeczeniu, mają charakter subiektywny i niemerytoryczny.

Kasacja od tego wyroku zarzuca naruszenie art. 5 KPC w związku z art. 379 pkt 5 KPC przez niepouczenie wnioskodawcy o możliwości ubiegania się o świadczenia rehabilitacyjne.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście bezzasadna. Zarzucając Sądowi drugiej instancji pozbawienie wnioskodawcy możliwości obrony swoich praw, kasacja powołuje przepis art. 5 KPC, z którego wynika obowiązek sądu udzielania stronom i uczestnikom postępowania występującym w sprawie bez adwokata lub radcy prawnego, potrzebnych wskazówek co do czynności procesowych oraz pouczania ich o skutkach prawnych tych czynności i skutkach zaniedbań.

Tymczasem, zgodnie z przepisem art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst; Dz. U. z 1993 r. Nr 71, poz. 342 ze zm.) prawo do świadczeń z ubezpieczenia ustala się na wniosek osoby zainteresowanej albo innej osoby mającej interes prawy w ustaleniu tego prawa. Ustalenia tego dokonuje się w formie decyzji (art. 36 ust. 1 pkt 3 ustawy), od której przysługuje odwołanie do sądu w terminach i na zasadach określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 36 ust. 3 ustawy).

Według przepisu art. 477¹⁰ § 1 KPC odwołanie powinno zawierać oznaczenie zaskarżonej decyzji, określenie i związane uzasadnienie zarzutów i wniosków oraz podpis ubezpieczonego. Warunkom tym odpowiadało odwołanie wnioskodawcy od zaskarżonej decyzji. Przepisy Działu III rozdziału 3 KPC nie nakładają na Sąd obowiązku dochodzenia, czy wnioskodawca domaga się jeszcze innych świadczeń z ubezpieczenia społecznego, niż objęte zaskarżoną decyzją. W razie zgłoszenia

przez ubezpieczonego nowego żądania, dotychczas nie rozpoznanego przez organ rentowy, sąd przyjmuje to żądanie do protokołu i przekazuje go do rozpoznania organowi rentowemu (art. 477¹⁰ § 2 KPC).

W tej sytuacji zarzut naruszenia przez Sądy obu instancji przepisu art. 5 KPC jest chybiony, gdyż przepis ten dotyczy czynności procesowych, zaś rodzaje świadczeń z ubezpieczenia społecznego wymienione są w przepisach prawa materialnego.

Kasacja nie wskazuje, jaki przepis prawa materialnego miałby uzasadniać rozpoznanie żądania przyznania „świadczenia rehabilitacyjnego”, przy czym autor kasacji, wskazujący na to, że wnioskodawca nie ma środków na podjęcie leczenia (rehabilitacyjnego, wskazanego przez biegłych) zdaje się rozumieć to świadczenie jako świadczenie pieniężne.

Ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników w art. 1 ust. 2 pkt 1 i 2 wymienia rodzaje ubezpieczenia (wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie, emerytalno-rentowe) a w art. 9, 18 i 29 świadczenia z tych ubezpieczeń. Są to: jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, zasiłek chorobowy z tytułu urodzenia dziecka lub przyjęcia dziecka na wychowanie, macierzyński, emeryturę, renta inwalidzka i rodzinna (i dodatki do nich) oraz zasiłek pogrzebowy. Wśród tych świadczeń pieniężnych nie jest wymienione „świadczenie rehabilitacyjne”.

Przepis art. 53 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników przyznaje osobom ubezpieczonym na podstawie tej ustawy świadczenia lecznicze i położnicze, zaopatrzenie w leki, przedmioty ortopedyczne, protezy, środki opatrunkowe i pomocnicze, pobyt w domu opieki społecznej oraz świadczenia związane z rehabilitacją lub przekwalifikowaniem w związku z niezdolnością do pracy w gospodarstwie rolnym - które to świadczenia przysługują w zakresie i na warunkach przewidzianych w odrębnych przepisach dla pracowników i ich rodzin.

W świetle przepisu art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin świadczenia rehabilitacyjne, lecznicze i położnicze należą do świadczeń w naturze.

W sprawie o świadczenia pieniężne, jakim jest rolnicza renta inwalidzka Sądy obu instancji, wobec stwierdzenia braku warunków do takiej renty z powodu nie stwierdzenia długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym nie miały

obowiązku dociekać, czy wnioskodawca domaga się rehabilitacji zdrowotnej jako świadczenia w naturze.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy nie znalazł usprawiedliwionych podstaw do uwzględnienia kasacji i w oparciu o art. 393¹² KPC orzekł jak w sentencji.

=====